

qui Veneris castra sequuntur: lib. 2. de Ar-

te, à v. 233. subdit:

Idem.

Militia species amor est; discedite segnes:
Non sunt hac timidis arma tuenda viris.
Nox & hyems, longaeque via, saevique dolores,
Mollibus in castris, & labor omnis adest.

Hinc ut fragilitas amantium indicetur, Venerem Myrteam Romani collocarunt inter filios. Marlian. Topograph. cap. 79. & in Epitom. 5. cap. 5. Coel. Rhodigin. 18. cap. 12. signat Aras Murtias, etsi propter Q. Mutium insignem Imperatorem erectas arbitretur; de quo, 28. Maij. Verum Plin. lib. 2. 96. inquit: In Veiente (hodie Martignano) & apud Tusculum in silva Cimimia loca sunt, in quibus in terram depacta non extrahuntur, ad Aras Murtias.

bullio

251111
121111
Maria
aperita, &
lustrabatur
clafsis.

15 Etiam hac die inter Romanos dicebatur, maria ad expeditiones atque commercia aperiri; qua de causa Aolo sacra, & clafsis lustrabatur. K. V. R. de clafsis lustratione, diximus, in Prolog. Galeat. §. 7. n. 5. Adi Alex. Neapolit. 5. cap. 17. Votum, dum tuba signum proficiscendi exprimebat, ita ab Imperatore proferebatur: Dij Deaque, qua in meo imperio gesta sunt, geruntur, postque gerentur; ea mihi, populo plebique Romana, bene vertant, eaque vos omnia bene juvetis: salvos incolumescque victis perduellionibus victores, spolijs decoratos, praeda onustos, triumphantesque mecum domos reduces, sistatis, inimicorum hostiumque ulciscendorum captam faxitis. Ita Tiraquellus, hic, Tit. Liv. lib. 9. sect. 51. & Appian. 5. de Bell. civil. Sexto Idus Martij Maria aperiebantur, ait ex Vegeto Joseph Laurentius Lucentis in Polymath. 1. Dissert. 2. fiebatque cum pompa tam apud Graecos, quam apud Romanos, de quo die 19. à n. 12. Post natalem navigationis, ut ita dicam (inquit Veget. de Re militar.) qui solemni certamine, publicoque spectaculo multarum Gentium celebratur. Tunc fiebat varijs ritibus cum Mari desponsatio. Syracusis in extrema insula juxta Olympiaca Junonis templum extra urbis muros est locus, unde calicem navi deducunt tendentes in altum, usque dum clypeus Minerva templo impositus, videri posse desinat: ibi tunc calicem fistilem in mare demittunt, conjectis prius in illum floribus, & alijs praeerea quibusdam aromatibus. Athen. lib. 11. n. 10. De diversis donis immerfis in mare, Plin. 8. cap. 46. Senec. 4. Natural. quaest. cap. 11. De Alexandro diximus, 11. Januar. n. 5. Hinc mos inolevit inter Venetos usque in praefens tempus, annulo aureo privilegio Alexandri III. Rempubl. desponsare cum mari in na-

vi Bucentaurò, de quo Lucens. d. & Justinian. lib. 14. Marinis Dijs tunc sacra peracta. De Chio ad Coum ad sacrum Neptuni & Deorum Marinorum, taurus immolatus. Sanguis collectus in patera cum precibus effundebatur in mare. Ibid. Lucens. Inter Romanos & tempestates & Dij Marini annulis placabantur; ut contigit Sexto Pompejo fugienti in Asiam, postquam victus ab Augusto. Annulis in mare abjectis. Florus, 4. cap. 8. Inter Persas, multis donis. Ubi Sol exortus est (inquit Herod. 7. n. 16.) ex aurea phiala libans Xerxes in mare apud Solem vota concepit; ne quid sibi adversi contingeret. Hac precatus phialam in Hellepontum abiecit, aureumque craterem & gladium Persicum, quem Acinacem vocant. Nescio, utrum Soli dedicans gladium; an Hellepontum (quod cum flagellasse poeniteret) in compensationem gladio donaverit. Apud Graecos etiam tunc colebatur Aolus, cujus imago describitur ab Albrico, n. 13. Aolus (inquit) in Deorum numero computatur, qui ventorum Deus dictus est; cujus talis erat imago picta. Stabat enim in antro, lineae veste indutus & praecinctus, tenens sub pedibus flabra, in manu autem utraque tenebat cornua, qua ori admoventes, ea susflare, & ab unoquoque cornuum sex ventos emittere videbatur. Quia Juno ei regnum dedisse fingebatur; à dextris ei stans septa nube, coronam ejus capiti imponebat. A sinistra vero ejus Nympha seminuda in aqua, quam ei conjugem Juno dederat. Mythologiam imaginis, & ejus civitatis moenium ex are, scribit Palarphat. 1. de Non credend. fabul. n. 18. & Natal. Comes, 8. Mytholog. cap. 10. Potentiam vero describit Virgilius, 1. Aeneid. à v. 56.

Hic vasto Rex Aolus antro,
Luctantes ventos tempestatesque sonoras
Imperio premis, ac vinculis & carcere
frenat.

Virgil.

Eadem Dionys. de situ orbis & Apollon. Rhod. lib. 4. Unde ejus potestate, sive furore, Siciliam commenti Prisci, sejunctam fuisse ab Italia; Africam ab Europa determinatam, & mare Mediterraneum tempestate orta in Oceano, fuisse efformatum. Valer. Flacc. 4. Argonaut. à v. 180.

Infelix fretum, cum rumpere advena Calpen
Oceanus, cum flens Siculos Oenotria fines
Perderet, & medijs intrarent montibus
unda.

Val.
Flacc.

Adi Gyrald. Synagm. 5. n. 58. & Rhodigin. 20. cap. 18. Hac de causa dictus Jupiter, & etiam Neptunus. Pausan. cap. 112. & 154.

16 Hac quoque die, ann. V. C. 512.

fi-

figitur ab Elia Reusner triumphus C. Luciatij Catuli; sed fallitur, quippe ad 4. Octobr. ut assignatur in Fast. triumphalibus, à Stephano Pighio, & Goltz. pag. 96. Verum, quod hac die ann. 518. ut idem asserit, pag. 98. habuerit T. Manlius Torquatus de Sardis, quo clausus Janus secundo, terra marique pace parta. Briet. ann. 519. Respondit splendori familiae, quae viros praclaros nonnunquam habuit, ex primo qui interfecto inhumani Gallo, ei torquem detrahit, quam ob causam cognomen Torquati familiae acquisivit. Hic ob ingenij linguæque tarditatem à patre L. Manlio rus relegatus vitam opilonis servilem agebat. Propter hujusmodi duritiam erga filium ei à M. Pomponio Tribuno dies dicta fuit. Rescivit filius, & tacite ad Tribunalum accedens, mortem stricto pugione interminatus est, ni patris accusationem ejurasset; quod fecit terrore percitus. Cornel. Nepos, de Vir. illustr. n. 28. & Sallian. ann. 392. quem sequitur Briet. ibid. Vid. 7. Februar. n. 9. De Tit. Manlio hac die triumphante, dicit Nepos, d. Consulatum recusavit, quod diceret: Neque se populi vitia, neque populum severitatem suam posse susferre. Inficiatur hic Andr. Schott. consulatus recusationem, cum bis numeretur Consul.

Tit. Man-
lij Torqua-
ti tribu-
nus.

Clausus Ja-
nus.

Pietas Tit.
Manlij in
patrem.

Triumphus
C. Flaminij

Mortuus.

Munychia.

Lavacrum
Veneris.

Imago Vi-
ctricis.

17 Ab hinc ann. 12. & V. C. 530. triumphus etiam C. Flamini Nepotis de Gallis. Goltz. pag. 104. Victi Insulres ab illo, qui quinquaginta armatorum millia coegerant, desperato cum Romanis sedere, etiam extractis è suis templis Deorum simulacris. Vicit tamen eos Flaminius, & multam retulit praedam, contemptis licet auspicijs & augurum responsis. Cum enim revocaretur per litteras à Senatu, quasi vitio creatus, servavit eas, donec debellatum esset. Ob eam causam penè triumphus ei denegatus est: quo peracto, se abdicavit cum collega P. Furio Philone; non modò de Gallis, sed de Senatu, deque religione prope visus triumphare. Briet. ann. 531. Hic post victus & oppreffus ab Annibale ad lacum Trasimenum, cum quindecim millibus Romanorum, ann. 537. videbimus, 23. Jun.

18 Inter Athenienses Munychia hoc in die celebrata. Hervet. in Protrepitic. Clement. Alexandrin. Egimus die 1. num. 14. Etiam Athenis lavacrum simulacri Veneris à foeminis myrto coronatis. Alexand. Neapolit. 4. cap. 20. Ejus imago sicut in agro Corinthico habebat in dextra effigiem Victoriae, illa praesentibus quasi porrigens. Causam signat Chartarius de Imagin. pag. 347. eò quod haccine forma dica-

ta fuit à Hypermnestra, quando à iudicibus propter fidei pignus in matrimonio absoluti plauti, quae accusata à patre, cum illa servasset virum, interfectis maritis à fororibus caeteris. Eius fuit Veneris simulacrum. Hypermnestram enim Danaus in iudicium vocavit eo crimine, quod una ex omni filiarum numero, patris imperata facere (Lynceum maritum interficiendo) neglexisset: namque ex Lyncei salute se periculo cavere non posse putaret; ab ea qua mandatum facinus, uti forores non perpetrasset, insigni se notatum infamiam interpretabatur. At Argivorum illa sententijs absoluta, in ejus iudicij memoriam, Venerem, quae Victoriæ praesert (Nicephoron vocant) dedicavit. Haec à Paulania, cap. 61. Locum iudicij Criterium in hoc usque tempus nominant, quod in eo de Hypermnestra à Danao iudicium factum, memoria proditum est. Ibid. cap. 62. Tunc institutum festum Faticis, de quo, 23. Septemb. Romani à Graecis titulum, simulacrique formam desumpserunt, appellantes Vetricem Venerem, uti observat Chartar. d. Hemelar. Numismat. Aur. Tabul. 30. & 31. de quo 5. Octobr.

19 Eo tempore quo maria in navigationem pervia, fiebat monitu Oraculi Dodonæi expiatio Thessalica; quatenus Trojam navigantes Achilli sacra facerent, partim ut Deo, partim ut in sorte defunctorum, singulis annis. Navis nigra tollens vela ex Thessalia ad Trojam navigabat, sacrorum ministros quatuordecim abducens, tauros vero candidum ac nigrum, utrumque mansuetum, ligna ex Pelio monte, ignem è patria simul & libamina, atque aquam ex Spercheo flumine hautam, cum coronis amarantinis, quae non marcescunt; ut noctu navis in portum adduceretur: antequam terram attingerent Thessali, hymnum decantabant Thetidi, orantes, ut mare relinquens accederet in proximum editum collem, simulque in pyram filij Achillis; sed sine lachrymis. Accedentes quidem in sepulchrum, strepitu bellico quatiebant clypeos, ululantes, & cursibus numerosis Achillem invocantes. Coronato itaque collis vertice, in ipso scrobibus effosis, nigrum ut defuncto maetabant taurum, & Patroclum etiam invitabant ad epulas ob gratiam Achillis. Expiatione atque maetatione peracta, ad navem descendebant, & in littore altero tauro, qui candidus, immolato cum canistro & extis facta collatàque libatione opimà, ut Deo, sub diluculum discedebant, ne hostili regione epularentur. Haecine ex Philostrato, Heroic. in Neoptolem. De plan-

Hypermne-
stra accusa-
ta à patre,
absoluta.

Festum sa-
cis.

Expiatio
Thessalica.

Achillis ju-
sta.

Patroclus
sacro fuit
Eius, in-
vita-
tur.

ctu

Et in Thessalia item ibid. & nos 24. Januar. à n. 13.

Statua Soli, Egypti Regi, & festum.

20 Inter Egyptios statua dicata Soli, filio Vulcani, regionis Principi, simulque quotannis festum. K. Egypti. A Kirchero in Chronolog. Tom. 1. Oe. lip. Copr. Syntagm. 1. cap. 10. quintus Egypti Rex dicitur, vivente Isaac. De Sole isthoc plura insignia refert Chronicon Alexandrin. pag. 108. ubi: Sol Rex Egypti eximius (qui cum Horo saepe confunditur) Vulcani filius, justitia studiosus & cultor; qui feminam in adulterio deprehensam explorans, cum amasio per totam Egyptum ferri jusset, ut ceteri castè viverent, adultero morte multato. Unde magnam apud Egyptios iniuriam gratiam. Ex hoc articulo sub fabulae velamine loquitur Homerus, 8. Iliad. dum Venerem dicit à Sole fuisse proditam noctu cum Marte cubantem. Idem Kircher. quò supr. Natal. Com. 2. Mytholog. cap. 6. & Gyrard. syntagm. 7. cum Chartar. imagin. pag. 273. Indi qui uti Persis subditi inter crystalla collocabant Solem (uti observat Curtius, lib. 3. cap. 3. ubi Joann. Freinshem. Solem in crystallo circumlarum, ex puro auro fuisse expressum, ceclatum, elaboratum, expolitum, crystalloque veluii sacello clausum crediderim; ut oriente vero Sole, & in crystallum aurumque incidente accenderetur, & ex repercussu Solis per anaclasm incensus, alter Sol videretur, oculosque intuentium perstringeret.) ab Alexandro subjugati in venerationem ritus ornatuque mutarunt. Indorum urbe templum fuisse Solis (ait Coel. Rhodigin. 29. cap. 4.) in quo suspensus erat Ajax ebrius, & Alexandri aurea statua, ex adverso autem Regis Pori statua ex are nigro. Parietes vero templi rubris marmoribus, ignem fulgore imitantibus; quibus congrue interpositum aurum radiantis fulminis nitorem referebat. Inter Aethiopes Soli planetæ vigeat adoratio, quam latè refert Benjamin in Itiner. à pag. 95. Initium est regni (inquit) Solem pro Deo colentium, gentis videlicet ex filiis Chus, Astorum contemplatricis. Sunt autem ari coloris, synceri & maxime fidei tum in promissis, tum in donis. Praefectus unus in publica domo sedet: ad quem quicquid in tota regione cupiam perire accidat, deferatur; facileque à rei ipsius domino inde repetitum recipitur, modò certa signa indicentur. (Idem mos apud Hebraeos, ut ait Rabb. David apud Novarin. Schediasm. sacr. lib. 2. cap. 18. dicebaturque Lapis errantium, eò quòd ibi reponerentur perdita.) In hac regione à Phase usque ad anni civilis initium per totum verum astitumque tempus maximo calore exasuat aer: quapropter à tertia diei hora ad vespe-

Imago Solis in crystallo.

Templum.

Lapis errantium.

ram usque omnes in domibus suis latent: postea vero lucernis & lampadibus accensis, operas exercent per totam noctem. Nasitur autem Piper in hac regione piper in arboribus. Sunt vero singulis proprii horti assignati & noti. Arbustula illa exigua est, semenque profert album, quod ab illis collectum in pelvibus imponitur, atque calida aqua madefactum, Soli exponitur, ut exsicceretur & obduratum conservare possit; atque ita nigrum contrahit colorem. Hujus regionis incole suos mortuos non sepeliunt, sed medicamentis & aromatibus varijs conditos in domibus collocant, retribusque amittunt. Arescit caro cum ossibus, & adeo rigescit, ut viventibus etiam similes esse videantur. Colitur autem ab his Sol aris frequentibus & magnis. Summo itaque mane aditur Sol, cui in cunctis aris simulacra sunt sacrata ad similitudinem orbis Solaris Magicis aribus constructa: ex oriente autem Sole, orbes illi incendi videntur, magnoque strepitu sonant. Habent autem singuli singulas acerras in manibus tam viri, quam mulieres, omnesque pariter thura soli adolent. De Aethiopiis videatis Ravif. Textorem, 7. officin. cap. 48. dicentem etiam: Nulla in re utebantur auro, quam pœnalibus catenis. De alio Solis templo inter Indos, dicemus, 14. Novembr.

Mores Aethiopi.

Ab eis Solis adoratio.

Placatio tempestatis quo ritus?

Sacra Senectuti & Paupertati.

21 Inter Chinas etiam his diebus incipiebat navigatio, comertiaque non tantum cum finitimis urbibus, sed longè à patria. Mercium dispendia timebant, & nequaquam Mercurio, uti Europæi commendabant; sed placare Tempestatem satagebant, ne cum mercibus perirent. Priusquam è portu egredierentur, construebant cymbam ex arundine velis ornata ac flammulis, in qua reponerentur oryza, oleum, vinum & quidam pisciculus aslus. Navem sicine mittebant in mare, ut periret, & illi prospera fruerentur navigatione, cum in illam naviculam Tempestas totam procellam detonerit, de naufragioque ac summersione cymbæ arundineæ plauderent. Roman, in chinar. Republ. cap. 3. Romani navigationem prosperam, Reducem appellabant Fortunam; de quo 12. Octobr.

22 De templo Herculis in Gadibus & cæcitate civium in ejus adoratione, diximus 30. Februar. n. 16. Sed hac in die sacrificabant Senectæ, Arti & Paupertati juxta aras Herculis Egyptij & Thebani. Salas in Parerg. profecto à non alio quàm Philostrato historiam excerptit. Incola (ait lib. 5. cap. 1. de Vir. Apollonij) non religiosi tantum, sed

Themistoclis statua & oraculum.

Arbores Geryone.

Electrum.

Ovid.

Que in templo Herculis Gaditani.

Olea Pygmalionis & hæteus Teuri.

Philemon & Baucis.

Cœna.

Ovid.

& Superstitiosi homines habentur. Senectæ namque aram dicarunt, solique hominum festis canibus mortem collaudant. Sunt quoque apud ipsos Arti & Paupertati Aræ posita, sicut Egyptio, & scorsum Thebano Herculi: Græci sunt: iccirco Mnesebo Atheniensi sacrificant: Themistoclem quoque tanquam insignem bellatorem, sapientia fortitudinisque grævia venerantes; æneum statuerunt; eique tanquam Oraculo reverentes assistunt: arboresque etiam illic esse tradunt, quæ nusquam alibi terrarum inventiuntur: appellari autem Geryonas & duas tantum esse: ortaque sunt juxta sepulcrum, quod illi Geryoni statuerunt: speciem ex pinu, sanguinem vero stillare, sicut Heliadem populum auro manare dicunt; hoc est, arbores succinum ferentes; in quas converfæ forores Phaethontis. Ovid. 2. Metamorph. fab. 3. accinit:

Inde fluent lacryma, stillataque; Sole rigescunt De ramis electra novis, quæ lucidus annis Excipit, & miribus mitit gestanda Latinis.

Colunt (inquit Apollonius) ambos Hercules Gaditani in eodem templo, simulacra autem illis nulla sunt. Egyptio (qui dictus Hercules Ogmus, seu Gallus, ut diximus die 2. n. 12. & iterabimus, die 17. n. 27.) ara duæ aeneæ absque simulacro, Thebano autem una tantum. Hydra insuper & Diomedis equi & duodecim Hercules opera ex lapide insculpta conspiciuntur. Pygmalionis insuper aurea oliva in ipso Herculis templo posita est, mirabili arte fabricata; cujus præcipue pulchritudo in fructuum opere conspicitur: qui ex lapide smaragdo confecti, veris olivis simillimi apparent. Teuri etiam Telamonij balteus aureus eodem in loco monstratur, &c.

23 In Phrygiæ collibus celebritas templi à Dijs erecti. Nymphodor. de Rebus Barbaric. Totum fabula, quæ cogitata ab Ovidio & graphicè scripta in commendationem hospitalitatis, muneratæ largè & magnificè à Dijs. Texit ergo sicine mythicam historiam, 8. Metamorph. à fabul. 7. Jupiter & Mercurius specie mortalium venerunt in terras, lustratâ Phrygia, occultatâque majestate, quasi peregrini, à civibus loci (quò habitabant pij Philemon & Baucis) requiem & hospicium illa præ nocte petierunt. A cunctis ergo repulsi, in domum declinarunt pauperem; scilicet Baucis & Philemonis; qui perhumanè & lætanter receperunt, paratâ exigua leviculaque cœna rustica.

— Hic mista est rugosis carica palmis, Prunaque, & in patullis redolentia mala canistris, Et de purpureis collecta vitibus uva

Candidus in medio favus est: super omnia vultus

Accessere boni, nec iners pauperque voluntas. Vinum non habebant, sed Numinum præsentia in crateris vident succrescere vina. Cognitis Dijs hospitibus pro secundis mensis anserem parare in dapes voluerunt, qui ad Deos confugit: tuncque Jupiter & filius mactari vetuere, ostendentes simul Deos esse sub forma mortalium, quibus propter inhumanitatem cuncti loci cives luituri pœnas.

24 Ut pij liberarentur à periculo jusi à Numinibus se sequi, quòd fecerunt: & cum parum extra locum starent exceptâ illorum domo, quæ in templum speciosissimum repente mutata, villam cum civibus viderunt mesam palude. Tunc prodigijs attonitis dixit Jupiter, vota sua in felicitatem exponere. Fecerunt, à summo Deo petierunt, illius templi sacerdotes fieri, dum vita maneret; quæ suo tempore finiretur, quin alter alterius conjugis videret fatum. Datâ fides sequitur: sacerdotes Jovis & Mercurij feliciter vixere: & cum vita defecit, uterque in arbores mutati sunt, templi custodes, insigne hospitalitatis, & quotannis in festo ornabantur fertis. Illustre Ovidij epiphonema in fine fabulæ.

Cura Deum Dij sunt, ut qui coluere, colantur. Idem.

25 Statua Euclidæ Platonicæ. Boyssard. Tom. 4. Topograph. Romæ, Tom. 4. pag. 36. De illo pro amore philosophiæ dicitur, quòd quotidie priusquam advesperasceret, ad Socratem commeabat, tunica longâ muliebri indutus, & pallio versicolore amictus, ut vel noctis aliquo tempore consiliorum doctrinæque ejus particeps fieret; rursusque sub lucem eadem veste domum in suam revertebatur. Ita latebat, quia erat ex Megaris & Athenis decreto cautum erat, si in urbem civis Megarensis pedem inferret, pœnâ capitali afficeretur. Ita Balthasar Bonifac. 4. Histor. ludicr. cap. 40. Sed fallitur, quia hic Euclides fuit Socraticus, non Platonicus; qui geometra & Mathematicus insignis; cui erecta statua. Unde Laertius & Illustrius in Vir. Philosoph. de Euclide geometra nihil referunt, sed de priore Socratico, cujus Plato fuit discipulus post Socratis fatum. Videatis Aul. Gell. lib. 6. N. Attic. cap. 10.

cap. 10.

